

Kandidatnummer:

4040

(Hvis besvarelsen skal leveres på navn, skrives navn i stedet for kand.nr.)

FORSIDE

ved besvarelse av hjemmeeksamen, semesteroppgave, rapport, essay osv.

Emnekode:	EX-105
Emnenavn:	EXAMEN FACULTATUM, PED. VARIANT
Emneansvarlig (normalt faglærer):	ARVID HANSEN
Eventuell veileder:	
Innleveringsfrist/ tidspunkt:	30. NOVEMBER 2007 KL. 15.00
Antall sider inkl. forside	14
Merknader:	

Jeg/vi bekrefter at jeg/vi ikke siterer eller på annen måte bruker andres arbeider uten at dette er oppgitt, og at alle referanser er oppgitt i litteraturlisten.

Ja

Nei

Kopiering av andres tekster eller annen bruk av andres arbeider uten kildehenvisning, kan bli betraktet som fusk.
Gjelder kun gruppeeksamen:

Vi bekrefter at alle i gruppa har bidratt til besvarelsen.

Ja

Nei

Kan besvarelsen brukes til undervisningsformål?

Ja

Nei

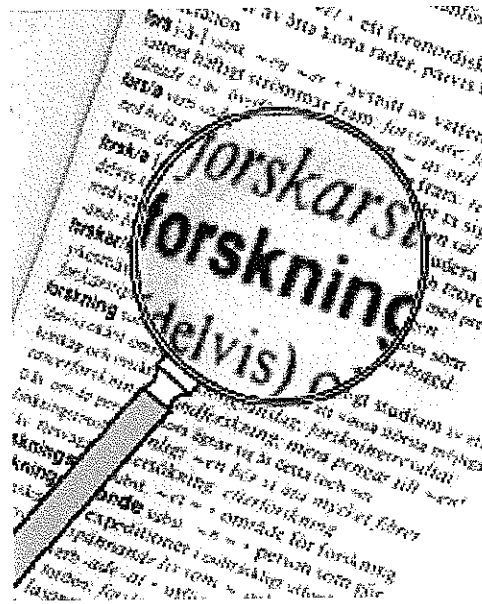

HJEMMEEKSAMEN

EX-105

Examen Facultatum,
Pedagogisk variant

Oppgave 2

Kandidatnummer 4040

Høst 2007

Universitetet i Agder

INNHOLDSFORTEGNELSE

Innledning s. 2

Hoveddel s. 3

Beskrivelse av tradisjonene s. 3

Metodesammenligning s. 4

”Behind the ordinary lies the extraordinary” s. 5

Læring s. 6

Det meningsskapende menneske s. 6

Den innfødte og den fremmede s. 7

Funksjon s. 8

Begavelsesforskning s. 9

Helga Eng s. 9

Kritikk s. 10

Det moderne samfunnet s. 10

Avslutning s. 11

Litteraturliste

INNLEDNING

Denne oppgaven i examen facultatum vil dreie seg om pedagogisk forskning på 1900-tallet. To forskjellige metodiske tradisjoner utgjør bakgrunnsbildet for oppgaven: testtradisjonen og etnografisk tradisjon. Jeg vil først gi en beskrivelse av disse tradisjonene, for deretter å drøfte ulike fordeler og ulemper ved disse formene for pedagogisk forskning.

Et sentralt navn innenfor testtradisjonen i Norge er professor Johs. Sandven (1909-2000). Han var leder av Pedagogisk Forskningsinstitutt (PFI) fra 1948 til 1972, og hans tanker rundt pedagogisk forskning fikk dermed en sentral betydning i Norge i etterkrigstiden. Han var opptatt av testpsykologi, og videreførte på sin tid denne tradisjonen i Norge. Hans forløper på dette feltet var Helga Eng (1875-1966), og deres banebrytende arbeid var en reaksjon på den konvensjonelle intellektualismen som preget norske skoler i lengre tid. Med inspirasjon fra John Dewey (1859-1952) satte Eng og Sandven i gang et reformpedagogisk arbeid i den norske skolen der et av de viktigste målene var "å utvikle barna til livsdyktighet" (Sandven hos Helsvig 2004:252). Dette skulle i følge Sandven skje hovedsakelig gjennom tre begrepsrealiseringer: effektivitet, konsonans og karakter. Metoden for å kunne realisere dette var å utvikle måleinstrumenter på det intellektuelle, sosiale og funksjonsmessige området. (Helsvig 2004) Sandven kalte sin forskning for modenhetsforskning. Prøvene han utviklet og tok i bruk var i realiteten intelligenstester, men han unngikk konsekvent ordet 'intelligens' ettersom han mente at det kunne vekke negative assosiasjoner. På tilsvarende måte kalte Eng sin forskning for begavelsesforskning.

Som en parallell til denne tradisjonen er den sosialantropologiske metoden etnografi. Etnografi kommer av de to greske ordene ethnos, som betyr folk, og grafein, som betyr å skrive. To sentrale navn innenfor etnografi i dag er amerikaneren Philip W. Jackson og danske Ulla Ambrosius Madsen. Deres forskning befinner seg innenfor klasserommet, henholdsvis i Amerika, Afrika og Asia. Jackson har studert amerikanske klasserom, mens Madsen har sentralisert sitt arbeid rundt klasserom og forskning i den tredje verden. De har dermed også arbeidet innenfor svært forskjellige kulturelle arenaer, og danner dermed et godt utgangspunkt for klasseromsforskningen. Jackson har i sitt arbeid vært opptatt av samspill og handling, mens Madsen fokuserer på klassekultur.

HOVEDDEL

Beskrivelse av tradisjonene

Sandvens overordnede mål var å vitenskapeliggjøre pedagogikken, og med dette som utgangspunkt ble forskningsbasert pedagogikk for alvor bygd opp som universitetsfag i Norge under andre halvdel av 1900-tallet. (Helsvig 2004) Med inspirasjon fra Dewey skulle 'den vitenskapelige tenkemåte' være "det grunnleggende dannelsesideal i et demokratisk samfunn". (Helsvig; Johs. Sandven – forskningsentreprenør og institusjonsbygger 2004:249) I tråd med reformpedagogikk som det norske svaret på amerikanernes pedagogiske progressivisme, fremhevet også både Eng og Sandven utviklingen av det trygge og aktive individet som deltaker i det moderne og raskt omskiftelige samfunn. (Myhre 1996 og Helsvig 2004)

Testtradisjonen går ut på modenhetsforskning der den intellektuelle kapasiteten skal måles ut fra fem funksjonsområder: funksjonen for minne, verbal oppfatning, rom- og formoppfatning, evne til resonnering, og oppfatning av kvantiteter. Her skiller det også mellom fire former for validitet som etterprøving av målingenes resultater: prediksjonsvaliditet, samsvarsvaliditet, innholdsvaliditet og begrepsvaliditet. (Sandven 1971) Prøvene ble gjennomført ved at lærerne et halvt år etter at prøvene hadde funnet sted, ble bedt om å kvalifisere den enkelte elev ut fra kriteriene middels modenhet, over middels modenhet eller under middels modenhet. Korrelasjonen mellom lærernes vurderinger og prøvenes resultater ble da lagt sammen og vurdert. I tillegg til å være av diagnostisk karakter, skulle prøvene også ha en prediktiv funksjon, da det på denne måten skulle være mulig å gi en uttalelse om den enkelte elevs sannsynlige muligheter for framtidig utvikling i skolen.

Den etnografiske tradisjonen oppstod opprinnelig på 1800-tallet, der hovedfokuset var utforskningen av marginaliserte grupper i det kapitalistiske samfunnet. Med kolonimaktene økte behovet for utforskningen av 'den fremmede', for deretter å kunne oppnå økt makt over disse. Senere, med utviklingen av det industrialiserte samfunnet, så man at dette skjedde på bekostning av flere samfunnsmessige grupper. Etnografi søker i dag å utforske og beskrive ulike kulturer og samfunnsformer på vegne av disse gruppene. Etnografien har slik en deskriptiv funksjon, da den søker å beskrive mennesker og spesielt etniske grupper. (Madsen 2003)

Sosialantropologi er en samfunnsvitenskap som studerer de sosiale og kulturelle sidene ved det menneskelige samfunn. Tilsvarende kan etnografi defineres som studiet av et enkeltsamfunns kultur og samfunnsliv. (Caplex 2007) Ulla A. Madsen beskriver etnografi på følgende måte: "Etnografi er teorier og metoder til beskrivelse af, hvordan mennesker lever og skaber mening og betydning i deres sociale og kulturelle kontekst." (Madsen; Pædagogisk etnografi 2003:11) Den individuelle meningskapende funksjonen spiller dermed en sentral rolle. Madsen skiller mellom det hun kaller 'den store etnografi' og 'den lille etnografi'. Den store etnografien beskjeftiger seg med vitenskapsteoretiske problemstillinger og hvorfor noe er slik eller slik, mens den lille etnografien handler om hvilke metoder man kan bruke og hva og hvordan det bør gjøres.

Metodesammenligning

I skillet mellom testtradisjonen ved Johs. Sandven og etnografisk tradisjon, vil jeg trekke et skille mellom kvantitativ og kvalitativ metode. Kvalitativ metode søker å beskrive karakteren eller egenskapen hos noe, mens kvantitativ metode beskjeftiger seg med mengden av denne karakteren eller disse egenskapene. (Widerberg 2001). Jeg vil si at Sandvens intelligenstester er av en kvantitativ art, da de søker å trekke ut et begrenset antall aspekter ved helheten, for deretter å måle dem ved hjelp av tall. (Bø og Helle 2002) Til eksempel er hans egen bok "Det teoretiske og metodiske grunnlag for modenhetsprøving", der eksempelvis modenhetsprøvene fra en fjerde klasse sammenlagt med lærernes vurderinger, gir en korrelasjonskoeffisient på 0,49 på en gruppe av 480 byskoleelever. (Sandven 1971:18)

Etnografi er på sin side en utpreget kvalitativ metode, noe som understrekes med Madsens utsagn om at disse to fungerer som synonymmer for den samme typen forskningspraksis. (Madsen 2003) Metoder til bruk under kvalitativ forskning er blant annet observasjon, intervju, tekst- og bildeanalyse og filmanalyse. (Widerberg 2001)

På denne måten vil jeg også trekke et skille mellom deduktiv og induktiv metode, eller ved deduksjon og induksjon. Førstnevnte kjennetegnes ved at man slutter fra en generell allmenn regel eller helhet til et enkelttilfelle, mens induksjon motsatt karakteriseres ved at en slutter fra et begrenset antall enkelttilfeller til samtlige tilfeller som helhet. (Bø og Helle 2002) Madsen påpeker at kvantitativ metode identifiserer seg med deduktiv forskning, mens kvalitativ metode og etnografisk tradisjon tenderer til induktiv forskningspraksis. (2003:16)

"Behind the ordinary lies the extraordinary"

(Jackson; Life in classrooms 1990:19)

Etter min mening uttrykker dette sitatet på en svært god måte forskjellen mellom testpsykologi og pedagogisk etnografi. Opphavsmannen til denne uttalelsen er Philip W. Jackson, som er en pioner og en klassiker innenfor feltet klasseromsforskning. Han er opptatt av observasjon i klasserommet og å "finne det interessante i det alminnelige". Han er dermed opptatt av å gå bak det vanlige og velkjente, eller 'the ordinary', som testtradisjonen har beskjeftiget seg med. Dette vil si at han streber etter å se bak den typiske skolehverdagen for å kunne beskrive allmenne og velkjente situasjoner på en ny måte. "I found the task of looking at the commonplace quite challenging" (Jackson 1990:13), og dette er også en av utfordringene med etnografi som forskningsmetode. Jackson arbeidet opprinnelig innenfor testtradisjonen, og dette er en av grunnene til at hans arbeid er så interessant i denne oppgavens sammenheng. Han syntes ikke at testtradisjonen var tilstrekkelig som forskningsmetode, og begynte å arbeide med etnografi og klasseromsforskning. I hans arbeid kan man dermed se utviklingen og overgangen fra testtradisjonen til pedagogisk etnografi, man kan dermed si at han har stått med ett bein i hver leir. Bakgrunnen som testpsykolog viste seg også i starten av arbeidet med klasseromsforskningen, da han begynte med å eksempelvis telle antallet forskjellige interaksjoner i klasserommet, hvor mange ganger læreren snakket til hver enkelt elev og mer. Dette hører også hjemme under kvantitativ metode. Denne framgangsmåten førte etter hvert til at han klarte å komme nærmere målet sitt, som var å se det kjente og alminnelige fra en fremmeds øyne.

At det kommer an på øynene som ser, er en av ulempene med etnografi som forskningstradisjon. "All knowledge is selective" (Brewer hos Madsen 2003:20) og innhenting av kunnskap blir dermed også selektiv. Det vil bety at forskeren som subjekt spiller en rolle i tolkningsprosessen, og at det han ser nødvendigvis må bli en subjektiv vurdering av objektive saksforhold. Ettersom resultatene da er subjektive og også vanskelige reproduserbare, mister etnografi som metode reliabilitet og validitet, da kravene om disse vanskelig innfris. Denne kritikken har kommet fra både positivistisk og postmodernistisk hold (Madsen 2003), da etnografi på dette grunnlaget avvises som gyldig vitenskap. Til sammenligning har testtradisjonen slik sett en større gyldighet i forhold til kravene om validitet, reliabilitet og objektivitet. Dale (2005) fremhever også objektivitet, kontroll og nøyaktighet som sentrale elementer ved Sandvæns forskningsmetodologi. På bakgrunn av

dette har testtradisjonen samtidig fått kritikk for å være for overflatisk og i kunstige settinger, eller 'artificial environments', som Jackson sier. (1990:11) Han påpeker at penn-og-papir testene som elevene skal fylle ut, er lite troverdige og sammenlignbare med det reelle livet i klasserommet. Dette framheves også av Erling Lars Dale, som sier at "oppgaven i den pedagogiske forskningen var å utvide den teoretiske erkjennelsen uten at en til stadighet stilte spørsmål om den praktiske nytten." (Dale; Kunnskapsregimer i pedagogikk og utdanningsvitenskap 2005:57) Klasseromsforskning defineres til sammenligning som forskning på praksis. (Gudmundsdottir hos Klette 1998)

Læring

Etnografien befinner seg i en helt annen situasjon og kontekst enn testtradisjonen, da den plasserer seg rett i praksisfeltet for å studere og observere den gitte kulturen. Slik går den mer i dybden enn testtradisjonen, og dette må utvilsomt være en fordel da den dermed kan gi et mer reelt og nyansert bilde enn et avkrysningsskjema eller en skriftlig prøve. Samtidig ser den også på vekselvirkningen mellom barnet og dets miljø, noe som er en viktig faktor ved klasseromskulturen. Madsen (2003) setter et viktig spørsmålstegn ved læringsmiljøets karakter og egenart. Hun skjelner mellom formelle og uformelle læringsmiljøer. Det formelle læringsmiljøet kjennetegnes ved høy grad av institusjonalisering og intensjonalitet, der undervisningen og det som skal læres er nøye planlagt innenfor visse rammer og med bestemte mål. Det uformelle læringsmiljøet er ikke institusjonalisert, men er samtidig en viktig del av elevens hverdag. Jeg vil her trekke en parallell til formell og uformell læring, da jeg mener at læringen som finner sted ved siden av den formelle og intensjonelle læringen, også er svært interessant og relevant. Den er kanskje ikke like tilsiktet, men den er likevel fullt ut til stede. Det barnet lærer om seg selv i interaksjon og dialog med sine omgivelser, lærere og elever, danner et viktig utgangspunkt for den uformelle læringen. Også Dale påpeker at menneskets læreprosesser kan være "et resultat av bevisst eller uintentert påvirkning." (2005:339) Sandven kalte på sin side dette for medlæring. (hos Dale 2005:49) Den uintenderte påvirkningen er også en del av læringsmiljøet, og må etter min mening også tas med i vurderingen, noe som det ikke gis mulighet for i testtradisjonen, men som etnografisk tradisjon til gjengjeld tar sikte på.

Det meningskapende menneske

Sosialantropologiens hovedmål er som nevnt å studere sosiale og kulturelle sider ved samfunnet, og jeg vil si at den sosiale delen vanskelig kan studeres ved å studere

enkeltindividet for seg selv, uten i samspill med andre mennesker. Dette kommer også til uttrykk i Madsens definisjon av etnografisk metode som beskrivelse av "hvordan mennesker lever og skaber mening og betydning i deres sociale og kulturelle kontekst." (Madsen 2003:11) Tilsvarende peker Hoel (hos Klette) på klasseromsoffentligheten som "et instrument for elevenes kunnskapsutvikling og forståelse." (Klette; Klasseromsforskning – i spenningsfeltet mellom systematisk observasjon og etnografiske nærstudier 1998:27) Bjerrum Nielsen bruker hos Klette begrepet 'pedagogiske hverdagsbeskrivelser' som et viktig moment ved klasseromsforskningen. Hun fremhever prosessperspektivet og individperspektivet som essensiell for pedagogisk forskning, noe som finner sitt naturlige utgangspunkt i den pedagogiske etnografien.

Den innfødte og den fremmede

Det faktum at mennesket studeres i en gitt kontekst eller innenfor en bestemt kultur, vil bety at etnografien får preg av kulturell relativisme. Alle kulturer har sin egen logikk, og kulturen må også forstås ut fra denne logikken. Det er fordeler og ulemper både ved å være innfødt og å være fremmed i forhold til kulturen man skal observere. Fordelen med å være innfødt kan være at man er innforstått med kulturens rammer, betingelser og sosiale praksis. Som innfødt peker Jackson samtidig på utfordringen med å finne det interessante i det alminnelige, da man er så vant til å se en gitt situasjon eller kontekst at det blir vanskelig å observere den med nye øyne. Bø og Helle (2002) kaller dette for innforstått eller taus kunnskap. Dette er kunnskap som inneholder virkelighetsforestillinger så innarbeidede og nære at vi knapt er klar over at vi har dem. Dette gjelder blant annet våre verdier, våre holdninger, våre følelser og våre ferdigheter. "Innforstått kunnskap er et slags umerkelig fundament for læring og handling og kan gjøres tilgjengelig for oppmerksomhet, analyse og vurdering." (Bø og Helle; Pedagogisk ordbok 2002:110) Som handlingsfundament anser jeg behovet for økt innsikt og oppmerksomhet på dette området som svært viktig. "Øynene våre søker etter det vi er innstilt på" (etter Arvid Hansen i forelesning v/ UiA 21.11.07), og ved å være bevisste og oppmerksomme på hva vi ser etter, vil vi også få muligheten til å se en vant situasjon med nye øyne. Vaner kjennetegnes som overinnlærte reaksjoner som utløser minimal eller ingen oppmerksomhet fra individets side. (Bø og Helle 2002) Faren ved vanens stadige gjentakelser er at de blir automatiske og mekaniske, og så snart automatiseringen trer inn, trer oppmerksomheten og den nysgjerrige bevisstheten ut. Ved å bli bevisst vanene våre, kan vi se oss selv i et nytt lys, og med denne bevisstheten legges også muligheten for nye tanker og nye handlinger. Et eksempel på dette er følgende sitat av Paulo Coelho: "Ved å endre den måten

du gjør dagligdagse ting på, gir du et nytt menneske anledning til å vokse opp i ditt indre.”
(Coelho; Livet 2007:84)

Ved å være fremmed i forhold til kulturen man skal observere, er det lettere å studere den gitte konteksten i et eksotisk og annerledes lys. På denne måten kan man utenfra lettere se noe innenfra. Samtidig er man ikke kjent til normer, regler og koder når det gjelder sosial praksis i den gitte kulturen, og slik kan man lett misforstå situasjonen. Et eksempel er artikkelen ”Nordmenn, høflighet og kunsten å omgås fremmede” fra Aftenposten 17.11.04. Forfatter Anh Nga Longva sier at ’manglende høflighet’ er et yndlingstema blant utlendinger bosatt i Norge. Hun sier innledningsvis at ”alle menneskers erfaring med et nytt land og en ny kultur avhenger av hva vi har med oss fra før i vår egen kulturelle bagasje.” Oppmerksomheten på egen ’kulturell bagasje’ mener jeg er av største betydning i bruken av etnografi som forskningsmetode.” Fremmedhet kan bety fordommer, og også her kan øyet se etter det som det ønsker å se, noe som igjen styrker fordommene. Bø og Helle sier blant annet at fordommer er meninger om et objekt som er dannet uten basis i den objektive informasjonen som finnes. (2002) De sier videre at fordommer er ubevisst lært og vanskelige å endre, så bevissthet om egne meninger, verdier og holdninger ser på alle måter ut til å være av vesentlig betydning i dette arbeidet. De er tross alt medbestemmende for vår oppfatning av virkeligheten.

Funksjon

Slik har etnografi en deskriptiv funksjon, men også gjerne en preventiv effekt med bevisstgjøringen av menneskelige relasjoner i ulike kulturer. Testtradisjonen har på sin side som tidligere nevnt også en prediktiv funksjon, da modenhetsprøvene ble sammenlagt med lærernes senere vurderinger for å gi et mulig perspektiv på barnets sannsynlighet for framtidig utvikling i skolen. Dette kan være en fordel, da forskningen på denne måten ikke bare beskjeftiger seg med situasjonen her og nå, men også skuer fremover. Forsøksresultatene til Sandven viste at korrelasjonstallene mellom testresultatene og lærernes vurderinger var gjentatt jevne, noe som igjen øker validiteten og reliabiliteten til forskningsmetoden. Det er også lite sannsynlig at forskeren i dette arbeidet kan påvirke forsøkssituasjonen eller testresultatene, slik det lettere er tilfelle i etnografisk tradisjon. Pedagogisk forskning må imidlertid karakteriseres som en praktisk vitenskap (Bø og Helle 2002) som skal kunne gripe praktisk inn i tilværelsen og forandre den. Også Helga Eng ga norsk pedagogikk denne karakteristikken i tidsrommet 1900-1925, da hun mente den var mer praktisk enn teoretisk og

vitenskapelig. (Dale 2000:56) Modenhetstestene som Johs. Sandven utviklet, kan dermed sees som et naturlig svar og motreaksjon på dette.

Begavelsesforskning

I sin begavelsesforskning skilte imidlertid Eng mellom to hovedtyper av anlegg. På den ene siden fant man den teoretiske og intellektuelle begavelse, på den annen side de praktiske anlegg. (Dale 2000) Ved siden av intelligenstestene hadde hun derfor også et studium av praktiske anlegg. Dette anser jeg som en svært god kombinasjon, da mange barn gjerne har mer talent for praktisk utførelse og arbeid enn teori og lesing. Med skolens favorisering av teori, lesing og skriving blir det imidlertid vanskelig å fange opp disse. Bø og Helle (2002) betrakter anlegg som en del av det medfødte arveutstyret, altså som en skjult arvelig tilbøyelighet som utvikles gjennom påvirkninger fra miljøet. Det er bemerkelsesverdig å legge merke til at dette er en medfødt egenskap, og det bør dermed bli desto viktigere å hjelpe eleven på elevens egne premisser. Søren Kierkegaard kaller dette for hjelpekunst, som vil si 'å finne ham der han er'. Han sier selv: "At man, naar det i Sandhed skal lykkes En at føre et Menneske hen til et bestemt Sted, først og fremmest maa passe paa at finde ham der, hvor han er, og begynde der. Dette er Hemmeligheden i al Hjælpekunst." (Pedersen; Kierkegaard og kunsten å hjelpe 2007)

Helga Eng

Helga Eng var på sin tid klar over begrensningene som testpsykologien medførte. "Ved hjelp av tester når en ikke inn til dybden i sjelslivet." (hos Dale 2000:60) Selv benyttet hun iakttagelser som biografisk metode for å utfylle tester og rådende statistikker. Hun var da opptatt av å følge barnets naturlige utvikling over flere år, uten direkte påvirkning eller undervisning fra andre. Dette definerte hun selv som den naturlige veksten og barnets naturlige utviklingsgang. Det var imidlertid viktig at barnet hadde tilgang til papirer, blyanter og eventuelle materielle ressurser. Eng iakttok selv sin egen nieses tegneutvikling fra hun var ti måneder gammel og til hun ble 24 år. Dette arbeidet ble utført svært grundig og utførlig, med nøyaktige nedskrivninger om når de ulike tegningene hadde funnet sted og hvordan de hadde utviklet seg. Dette sammenlignet hun også med annen lignende litteratur på emnet. Hennes nieses Margrethes utvikling og tegning i de første seks årene ble første gang publisert i boken Barnetegning i 1926. (Dale 2000) Jeg ser denne forskningsmetoden som en mulig forløper til etnografien, da hun som forsker her befinner seg direkte i praksisfeltet og

subjektivt studerer og tolker sine omgivelser. Metodene hun har benyttet, observasjon og bildeanalyse, er også utpregede kvalitative forskningsmetoder.

Kritikk

Helga Eng ble Norges første professor i pedagogikk i 1938. Samme år grunnla hun Pedagogisk forskningsinstitutt, og det er i dag det eldste i sitt slag. Hun sa selv at hun var ”fengslet av barnesjelen”, og hun var opptatt av viktigheten ved å møte barna ut fra deres egne forutsetninger, og å ta hensyn til deres utviklingsstadium. (Lønnå 2002) Dette minner meg om Kierkegaard og hans ord om hjelpekunsten og ’å finne ham der han er’. Engs arvtager på forskningsinstituttet, Johs. Sandven, spilte på sin side en viktig rolle for utviklingen av pedagogikk som vitenskapsdisiplin. I 1948 overtok han instituttledelsen etter Eng, og satt som bestyrer fram til 1972. (Helsvig 2004) Etter min mening ser det ikke ut til at Sandven har fulgt opp Engs mangfoldige og barnesentrerte diskurs. Testtradisjonen har under hans virke utformet seg som en instrumentell målingsenhet, som i stor grad har fokusert på intellektuelle målinger og overfladiske tallmessige resultater. Ensidig bruk av kvantitative metoder utelukker den kvalitative tilnærmingens siktemål, som med sin egenart har mulighet til å skildre et mye bredere og nyansert bilde enn det den kvantitative metoden har.

”Helga Engs forfatterskap foregriper mange av norsk pedagogikkets hete debatter på 1960- og 70-tallet” (Lønnå 2002), og jeg synes det er synd at denne tråden ikke ble fulgt opp og videreutviklet umiddelbart etter hennes egen tid. Det som tidlig på 1900-tallet lå an til å bli ”barnets århundre” (Key hos Myhre 1996:165), har utviklingsmessig tatt lengre tid enn det nødvendigvis kunne ha gjort. Eng kritiserte pedagogikken på begynnelsen av 1900-tallet for å være for praktisk, mens Dale (2005) kritiserer Sandven for en for teoretisk pedagogisk vitenskapsdisiplin. Jeg mener at begge deler må være mulig, både teori og praksis. Ved å se på disse som to utfyllende enheter framfor rake motsetninger, vil man kunne dra vekslers på begge to og slik kanskje oppnå det beste fra begge tradisjoner.

Det moderne samfunnet

Oppsummeringsvis vil jeg kaste et blikk på testtradisjonen og etnografisk tradisjon slik de fremstår i dagens moderne samfunn. Et eksempel på intelligenstester i dag er PISA-undersøkelsen, som måler 15-åringers faglige kompetanse innenfor lesing, matematikk og naturfag. (PISA Norge 2007) Som et dagsaktuelt etnografisk prosjekt kan jeg nevne CAMP ved Universitetet i Oslo, som står for Classroom Analyses from Multiple Perspectives. Et

eksempel på ett av forskningsarbeidene deres er PISA+, som benytter videoopptak som metode i norske klasserom for å kunne utdype og nyansere PISA-undersøkelsen. (CAMP 2007)

AVSLUTNING

Både testtradisjonen og etnografisk tradisjon har levert viktige bidrag til pedagogisk forskning. Testtradisjonens fordeler er dens innfrielse av gyldighetskrav i det vitenskapsteoretiske perspektivet, dens mulige preventive effekt og dens objektivitet i forholdet mellom forsker og forskningsområde. Dens ulemper må imidlertid være at den er for overfladisk som metode, at settingene for resultatene blir kunstige og at den er en teoretisk, intellektuell og instrumentell målingsenhet som går for lite inn i det praktiske livet. Etnografisk tradisjon og klasseromsforskning kan ikke innfri kravene om reliabilitet, validitet og objektivitet på samme måte som testtradisjonen, men jeg vil likevel støtte denne forskningsmetoden framfor testtradisjonen i min personlige vurdering. Den befinner seg 'der det skjer', og den er dermed mer praktisk og realistisk rettet. Den observerer eleven i dens naturlige klasseromsomgivelser, og studerer også vekselvirkningen mellom elev, lærer og medelever. Den søker å finne ut hvordan mennesket skaper mening i sin sosiale kontekst (Madsen 2003) og den gir i det hele tatt et mye dypere og mer nyansert bilde av pedagogikk i praksis som helhet.

Målet med denne oppgaven har vært å drøfte fordeler og ulemper ved to forskjellige tradisjoner innenfor pedagogisk forskning – testtradisjonen og etnografisk tradisjon. Som kvantitative og kvalitative metoder har de hver sin egenart, men barnet og dets utvikling har i hovedtrekk vært siktemål for begge tradisjonene. Helga Eng og Johs. Sandven har vært hovedpersonene i testtradisjonen, mens Philip Jackson og Ulla Madsen er viktige navn innenfor etnografisk tradisjon. Begge disse tradisjonene har hatt en interessant historisk utvikling i løpet av 1900-tallet. Som dagsaktuelle eksempler på hver av disse tradisjonene i dag er undersøkelsene PISA og PISA+. Det pedagogiske forskningsinstituttet som Helga Eng grunnla i 1938, består fortsatt og er i dag ett av tre institutter under Det utdanningsvitenskapelige fakultetet ved Universitetet i Oslo.

LITTERATURLISTE

Bø, Inge og Helle, Lars: Pedagogisk ordbok. Praktisk oppslagsverk i pedagogikk, psykologi og sosiologi. Oslo: Universitetsforlaget (2002).

Coelho, Paulo: Livet. Utvalgte sitater. Oslo: Bazar Forlag (2007).

Dale, Erling Lars: Kunnskapsregimer i pedagogikk og utdanningsvitenskap. Oslo: Abstrakt forlag (2005).

Kompendium til EX. FAC. (EX105), Pedagogikk-varianten: Det pedagogiske forskningsfeltet. Diverse forfattere. Universitetet i Agder, høst 2007.

Pedersen, Reidar: Kierkegaard og kunsten å hjelpe. Tidsskrift for Den norske lægeforening 127:209 (Nr. 2 / 18. Januar 2007)

Caplex nettleksikon: <http://www.caplex.no/Web/ArticleView.aspx?id=9309687> 25.11.07

Caplex nettleksikon: <http://www.caplex.no/Web/ArticleView.aspx?id=9333136> 25.11.07

Aftenposten: <http://www.aftenposten.no/meninger/kronikker/article914068.ece> 26.11.07

Kilden, Informasjonssenter for kjønnsforskning:

<http://kilden.forskningsradet.no/c17251/artikkel/vis.html?tid=24002> 28.11.07

Lønnå, Elisabeth: bokomtale <http://www.fagbokforlaget.no/?isbn=978-82-7674-773-7>
28.11.07

CAMP ved UiO: <http://www.uv.uio.no/english/research/researchgroup/camp/index.html> og

<http://www.uv.uio.no/english/research/researchgroup/camp/projects/index.html> 28.11.07

PISA Norge: <http://www.pisa.no/> 28.11.07

PFI ved UiO: http://www.pfi.uio.no/Om_Instituttet/index.html 28.11.07

<http://www.serumserum.no/admin/data/images/forskning.jpg> (bilde til forside) 28.11.07